

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző ügyvéd: dr. Fodor Tímea) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek - a Kelemen, Mészáros, Sándor és Társai Ügyvédi Iroda (címe , ügyintéző ügyvéd: dr. Balázs Gábor) által képviselt dr. I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe.) I. rendű és a Dr. Kovátsits László Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző ügyvéd: dr. Kovátsits László) által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe.) II. rendű alperesek ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. április 4. napján meghozott 34.M/P.24.874/2017/15. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, azt részben megváltoztatja és az I. rendű felperesnek az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét elutasítja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint+áfa elsőfokú perköltséget, valamint külön felhívásra a Magyar Államnak 60.000 (hatvanezer) forint kereseti illetéket.

Az I. rendű alperes által fizetendő kereseti illetéket 36.000 (harminchatezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

A felek a másodfokú költségeiket maguk kötelesek viselni.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint ... volt miniszterelnököt, továbbá az általa tulajdonolt több gazdasági társaságot is számos eljárás során képviselte ügyvédként Az ügyvéd ellen büntetőeljárás indult, a nyomozás aktuális állásáról a sajtó rendszeresen beszámol.

Az I. rendű alperes országgyűlési képviselő, politikus, a II. rendű alperes európai parlamenti képviselő.

Az I. rendű alperes a ... Hírek című műsorában annak apropóján nyilatkozott, hogy ... ügyében újabb három embert vettek őrizetbe. A műsorszámban elhangzottakról a ...hu internetes oldalon is beszámoltak. Az elhangzottakat úgy foglalták össze, hogy I.rendű alperes neve szerint a ...hoz köthető bűnszervezetnek az volt a feladata, hogy kampánypénzt gyártson az ...-nek és a ...-nak. A büntetőügyet az I. rendű alperes egyértelműen a baloldal és ... korrupciós ügyének tartja. Az I. rendű alperes arra emlékeztette a hallgatókat, hogy a ...hez köthető II. rendű felperes 80 millió forintos magánkölcshont adott a csődbe ment diákszövetkezetet vezető szombathelyi ügyvédnek. Észrevételezte, hogy meglátása szerint eltűnt 3 milliárd forint, de arról senki sem beszél, hogy ebből mennyi pénz került a pártkasszába. Utalt ... egyik Facebook bejegyzésére, és arról beszélt „közben a tekintetben is ellentmondások állnak fenn, hogy ugyanaz az ... cég nyújtott-e kölcsön a szombathelyi ügyvédnek, mint amelyik EU-s forrásokat nyert el. Úgy látja, hogy amennyiben ez a helyzet, és az OLAF, az Unió Csalás Ellenes Hivatala következetes, akkor azonnal vizsgálatot indít.” A cikkbe ágyazva megtalálható a ... Hírek című műsorban elhangzott riport hanganyaga is.

Az I. rendű alperes 2017. október 11-én sajtótájékoztatót is tartott az üggyel kapcsolatban. Erről a ...hu internetes hírportál is beszámolt „I.rendű alperes neve: a ... ügy ... korrupciós ügye” címmel. Arról írtak, hogy az I. rendű alperes a sajtótájékoztatóján azt mondta, hogy ... lelepleződött, amikor kiderült, hogy kölcsönt adott ...nak, 80 millió forintot juttatott számára az érdekeltségébe tartozó ...-on keresztül. Arról is beszámoltak, hogy az I. rendű alperes szerint ..., a volt kormányfő és a baloldal strómanja, mert az I. rendű alperes szerint a bűncselekményből befolyt pénz az ... és a ... kasszájába vándorolt. A cikk szerint az I. rendű alperes azt is elmondta, hogy az ... abban az ... bankban vezetett számlát, ahol ... széfje volt, és szerinte véletlenek nincsenek.

A II. rendű alperes a Csalás elleni Európai Unió Hivatalhoz fordult a ...nek adott ... pénz miatt. Ezen lépéséről a II. rendű alperes az origo.hu internetes portálon 2017. október 12-én is beszámolt.

Az I. és a II. rendű felperesek ... és házastársa tulajdonában álló gazdasági társaságok.

Az I. rendű felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2017. október 15-én azon valós tény, hogy az ... Zrt. uniós forrásokat nyert el, továbbá azon valós tény, hogy az II.rendű felperes neve kölcsönt adott a dr. ...hoz köthető ... Zrt.-nek, abban a hamis színben tüntette fel, mintha az ... Zrt. csalást, szabálytalanságot követett volna el azzal, hogy az elnyert uniós megbízása keretében kapott pénzösszegeket szabálytalanul használta fel.

A II. rendű felperes annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy valótlanul állította, hogy a II. rendű felperes abban az ... bankban vezetett számlát, ahol ... széfje volt. Kérték, hogy az I. rendű alperes a jogsértés miatt adjon elégtételt oly módon, hogy tizenöt napon belül tegyen közzé sajtóközleményt a felperesek által megfogalmazott szöveggel. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest az I. rendű felperes részére 1.000.000 forint, a II. rendű felperes részére 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

A felperesek a II. rendű alperessel szemben ugyancsak jóhírnév megsértése miatt terjesztettek elő keresetet, a jogsértés megállapításán túlmenően egyéb szankciók alkalmazását is kérték.

Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben részítéletet hozott, amelyben alperesi védekezés hiányában a II. rendű alperest a kereset szerint marasztalta.

Az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset tekintetében rögzítette, hogy a felperesek arra

hivatkoztak, az I. rendű alperes közlései azért sérelmesek, mert szabálytalansággal, pénzügyi források szabálytalan felhasználásával és egy büntetőüggyel, korrupcióval hozta őket összefüggésbe. Ez a jelenlegi és leendő üzleti partnereikben alkalmas róluk hátrányos megítélés kialakítására. Utaltak arra, hogy az I. rendű felperes nem minősül közéleti szereplőnek, de közéleti szereplő sem köteles túrni a valótlan tényállításokat, illetőleg a valós tények hamis színben való feltüntetését. A sérelemdíj kapcsán arra hivatkoztak, hogy köztudomású ténynek tekinthető, hogy az ilyen jellegű közlések nem vagyoni hátrányt okoznak, mert alkalmasak arra, hogy az üzleti partnerekben a felperesi gazdasági társaságokba vezetett üzleti bizalmat aláássa.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az I. rendű felperes által sérelmezett közleményt a ...hu oldalon közzétett sajtóközlemény nem tartalmazza. A II. rendű felperes megnevezésre kerül ugyan, de az a szövegrészlet amelyben erre sor kerül nem tartalmaz valótlanyságot. A későbbiekben egyik felperest sem jelölte meg név szerint. Hivatkozott arra is, hogy a közlések valós ténybeli alapon nyugszanak, hiszen a kölcsönnyújtás tényét a felperesek sem vitatták. Az EU-os forrásokat elnyerő II. rendű felperes az I. rendű felperesből való kiválással jött létre. A II. rendű felperes keresetével összefüggésben arra hivatkozott, hogy a sérelmezett közlés nem alkalmas megítélésének hátrányos befolyásolására. E körben is hivatkozott arra, hogy a felperesek megnevezésre nem kerültek. A közvélemény számára egyebekben jelentőséggel nem a cégek pontos megnevezése bír, hanem az a tény, hogy mindkét felperes ... tulajdonát képezi. Az is lényegtelen, hogy az ... cégek bankszámlája pontosan hol található, mert e körben a lényegi információ az, hogy ...nek köze van a ... körül kirobbant üggyhez. Azt a felperesek sem vitatták, hogy valamelyik ... cég ugyanazon bankban vett igénybe szolgáltatást, ahol Hivatkozott arra is, hogy a perben sérelmezett kijelentéseket a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség nevében, a frakció megbízásából tette.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét alaposnak találta az I. rendű alperessel szemben, és megállapította, hogy I. rendű alperes neve megsértette az I. rendű felperes neve, I. rendű felperes jóhírnév védelméhez való személyhez fűződő jogát azzal, hogy 2017. október 15. napján azon valós tényeket, hogy az ... Zrt. uniós forrásokat nyert el, valamint hogy az II. rendű felperes neve kölcsönt adott a dr. ...hoz köthető ... Zrt.-nek, abban a hamis színben tüntette fel, mintha az ... Zrt. csalást, szabálytalanságot követett volna el az elnyert uniós megbízása keretében kapott pénzüsszegek szabálytalan felhasználásával. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy tizenöt napon belül sajtóközleményt hozzon nyilvánosságra az alábbi tartalommal: „Sajnálkozásomat fejezem ki amiatt, hogy azon valós tény, hogy az ... Zrt. uniós forrásokat nyert el, valamint, hogy az II. rendű felperes neve kölcsönt adott a dr. ...hoz köthető ... Zrt.-nek, abban a hamis színben tüntettem fel, mintha az ... Zrt. csalást, szabálytalanságot követett volna el az elnyert uniós megbízása keretében kapott pénzüsszegek szabálytalan felhasználásával.”

Kötelezte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére tizenöt napon belül 1.000.000 forint sérelemdíjat és 63.500 forint perköltséget.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy I. rendű alperes neve I. rendű alperes megsértette az II. rendű felperes neve II. rendű felperes jóhírnév védelméhez való személyhez fűződő jogát azzal, hogy 2017. október 15. napján valótlanul állította, hogy a II. rendű felperes abban az ... bankban vezetett számlát, mint ahol ... széfje volt. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy tizenöt napon belül sajtóközleményt hozzon nyilvánosságra az alábbi tartalommal: „Sajnálkozásomat fejezem ki amiatt, hogy valótlanul állítottam, hogy az ... abban az ... bankban vezetett számlát, ahol ... széfje volt.”

Kötelezte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperes részére tizenöt napon belül 500.000 forint sérelemdíjat és 31.750 forint perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest arra is, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára külön felhívásra 90.000 forint állam által előlegezett eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság ismertette Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (1) bekezdését, a IX. cikk (1), (2) és (4) bekezdését, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1) és (3) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (2) bekezdését, 2:43. § d) pontját, a 3:1. § (2) és (3) bekezdését, a 2:45. § (2) bekezdését. Ismertette továbbá a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma 12. számú állásfoglalását, amely a sajtó-helyreigazítási eljárások során a sérelmezett közlemények tartalmi vizsgálati szempontjait írja elő, azzal, hogy ezeket az elveket a személyhez fűződő jogi perekben is alkalmazni kell.

Rögzítette, hogy a bíróság politikai témájú vitában nem foglal állást. Az alperesi védekezésre tekintettel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a sérelmezett kijelentések az I. rendű alperes véleményének, avagy tényállításnak minősülnek-e. Ennek során azt értékelte, hogy a sérelmes szövegrészek egy közéleti, politikai témával összefüggésben keletkeztek. Megállapítása szerint azonban az I. rendű alperes védekezésével szemben az tartalmaz tényállításokat is, amelyekkel következtetéseit, véleményét kívánta alátámasztani. Mivel az egyértelműen megállapítható ténykérdés, hogy melyik gazdasági társaság adott kölcsön a ... Zrt.-nek, és az is, hogy melyik gazdasági társaság rendelkezik bankszámlával egy adott pénzintézetben, ezért az e körben tett alperesi közlések tényállításnak minősülnek. A per során az I. rendű alperes bizonyítási indítványt sem tett arra vonatkozóan, hogy ezen állításait alátámassza, ezért azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes valótlanul állította, hogy az I. rendű felperes az uniós forrásból nyert pénzt adta volna a kölcsön ... Zrt.-nek, továbbá azt is, hogy a II. rendű felperesnek ugyanabban a pénzintézetben volt bankszámlája, mint dr. ...nak.

Rögzítette azt is, hogy a személyiségi jogsértés megállapíthatóságának további feltétele, hogy a valótlan állítás alkalmas legyen a jóhírnév sérelmére is. Azt állapította meg, hogy köztudomású, hogy bármely gazdasági társaság esetében a megbízhatósága, feddhetetlensége fontos védendő érték.

Osztotta az I. rendű felperesnek azt az álláspontját, hogy az általa sérelmezett szövegrész önmagában és a közlés egyéb részeivel együttesen is hordozza azt a tartalmat, ami alkalmas arra, hogy azt a hamis látszatot keltse, hogy az I. rendű felperes uniós pályázaton pénzt nyert, és azt szabálytalanul használta fel. E körben tekintettel volt a ...hu internetes közleménybe ágyazott hangfelvétel tartalmára is, amelyből megállapíthatóan az I. rendű alperes nem általában a ...hez köthető valamely vállalkozás tekintetében nyilatkozott, hanem kifejezetten az I. rendű felperest nevezte meg. Álláspontja szerint az I. rendű alperes e körben előadott védekezése a logika szabályaival is ellentétes. Az ugyanis, hogy ... valamely cége kölcsönt adott a ... Zrt.-nek, csak abban az esetben eredményezi azt, hogy emiatt bárki az Unió Csalás Elleni Hivatalához (OLAF) forduljon, ha az olyan cégre vonatkozik, amely uniós pályázaton nyert pénzt. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint egy gazdasági társaság jóhírnevének a megsértésére alkalmas annak sejtetésére, hogy szabályosan elnyert pályázati forrásokat szabálytalan módon, bűncselekményhez köthetően használ fel. Ilyen következtetés megtételére nem elégséges az, hogy a két érintett gazdasági társaság tulajdonosi köre azonos vagy hasonló. A II. rendű alperes kiválással történő létrejöveteléből sem vonhatta le okkal azt a következtetést, hogy áttételes módon részesült volna uniós forrásból származó pénzből.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a teljes szöveg értelmezése alapján a II. rendű felperes jóhírnevére is sértő az I. rendű alperes közlése, mert a valótlan tartalmú állítás alkalmas annak az I. rendű alperesi következtetésnek az alátámasztására, hogy ... személyéhez köthető gazdasági társaság

bűnös pártfinanszírozásban bűncselekmények elfedésében vesz részt.

Mindezek alapján azt állapította meg, hogy a 2017. december 15-i közlések az I. rendű felperes esetében hamis látszatot keltettek, míg a II. rendű felperes esetében valótlan állításokat tartalmaztak. Ezt követően az elsőfokú bíróság ismertette a Ptk. 2:51. § (1) bekezdését. Ennek alapján a felperesek által igényelt elégtétel adásra vonatkozó kérelmet is alaposnak találta. Ismertette továbbá a Ptk. 2:52. § (1) bekezdését. Az okozott sérelem mértékét vizsgálva azt állapította meg, hogy a közlésekre egy országos érdeklődésre számot tartó eseménnyel összefüggésben került sor, így azok széles körben váltak ismertté. A jogsértés súlyát növelő körülményként értékelte, hogy a sajtóközleményekkel kapcsolatosan az I. rendű alperesnek tisztában kellett lennie közlései valótlanásával, hiszen mindkét közlés korábban is képezte sajtóvita tárgyát, azokkal kapcsolatosan a felperesek képviselő is nyilatkoztak. Mindezek alapján a sérelemdíj körében teljes egészében helyt adott a keresetnek.

Az I. rendű alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek ügyvédi képviselésével kapcsolatosan felmerült perköltség, valamint az állam által előlegezett illeték megfizetésére.

Az elsőfokú ítélettel szemben az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet változtassa meg és a felperesek keresetét utasítsa el. Fellebbezése indokolásaként az elsőfokú eljárásban előadott védekezését változatlanul fenntartotta. Azon túlmenően arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul határozott úgy, hogy az I. rendű alperes által felvetett kérdés valós tények hamis színben való feltüntetésének minősül. Tény ugyanis az, hogy nyilatkozatában az I. rendű felperes neve egyáltalán nem szerepelt. E körben vitatta, hogy a hanganyag formájában rendelkezésre álló riportban az I. rendű felperest megnevezte volna. Hivatkozott arra is, hogy az általa felvetett probléma közügy, amelynek megvitatása fontos közérdek, aminek érvényesülését nem akadályozhatja a felperesek magánérdekének vélt sérelme. Továbbra is vitatta, hogy olyan állítást tett volna, ami szerint a II. rendű felperes abban az ... bankban vezetett számlát, mint ahol ... széfje volt. Ténylegesen csupán ... megnevezést használt. E körben nem hozható összefüggésbe a II. rendű felperes nevének megemlítése a riport egy másik részében.

Álláspontja szerint a felperes semmivel sem támasztotta alá, hogy az alperesi közléssel összefüggésben bármiféle sérelem érte volna, e körben kizárólag jogi és törvényes képviselőjük nyilatkozata állt rendelkezésre.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Nyomatékosan hivatkoztak arra, hogy még közéleti szereplői minőségünkben sem kell tűnünk a sérelmezett közléseket. Vitatták, hogy az I. rendű alperes megszólalása közügyet érintően hangzott el. Álláspontja szerint a „... ügy” mindössze egy átlagos büntetőügy lehetne, amennyiben a kormánypárti sajtó politikai érdekek okán nem foglalkozna vele napi szinten. Hivatkoztak arra is, hogy az I. rendű alperest, mint politikai közszereplő fokozottabb felelősség terheli megszólalásai körében. Azért bír ez jelentőséggel, mert az I. rendű alperes kifejezetten jobb tudomása ellenére tette meg közléseit. Álláspontjuk szerint a joggyakorlat egyértelmű a tekintetben, hogy a kérdésbe burkolt tényállítás is jogsértő. Felvetéseinek semmilyen ténybeli alapja nincsen, hiszen egyik felperes sem vezetett ugyanabban a bankban számlát, mint ..., továbbá az is egyértelmű, hogy a tárgybeli kölcsönök forrása nem valamely uniós megbízás elnyeréséből fakadó bevétel volt. Ezen túlmenően az I. rendű alperes pontosan tisztában volt azzal, hogy melyik gazdasági társaság nyújtotta a kölcsönt, hiszen maga az I. rendű alperes is a II. rendű felpereshez köti a kölcsönadást, érthetetlen miért mossa ezzel össze az I. rendű felperest. Hivatkozott e körben a ... 2017. október 12. napján közzétett közleményére is. A II. rendű felperes keresetőségi jogával összefüggésben

hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes a kft. vonatkozásában teremt gazdasági kapcsolatot ... cégével. Az, hogy az I. rendű alperes a külföldi bankszámlával összefüggésben a cégformát nem jelölte meg, csupán a felperesek közös nevét abból az következik, hogy a közlés mind a két gazdasági társaságra vonatkoztatható.

A sérelemdíj tekintetében kiemelték annak szankciós jellegét is, azt, hogy a sérelemdíjnak arra is alkalmasnak kell lennie, hogy az I. rendű alperest visszatartsa a jövőben a hasonló jellegű megnyilatkozásoktól. Ennek veszélye az I. rendű alperes közelmúltbeli nyilatkozatai okán ugyanis valójában fennáll. Hivatkoztak a törvényes képviselő perben tett vallomására is.

A másodfokú bíróság elsősorban azt rögzíti, hogy a II. rendű alperessel szembeni kereset tárgyában a II. rendű alperesnek a tárgylás elmulasztása miatt előterjesztett eredményes igazolási kérelme folytán jelenleg az I. rendű alperessel szemben csak részítélet hozható, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletként bírálta felül.

Az I. rendű alperesi fellebbezés részben megalapozott.

Helyesen tekintette az elsőfokú bíróság értékelése alapján azt, hogy az I. rendű alperes egy közéleti vitához szólt hozzá. A másodfokú bíróság azt emeli ki, hogy az I. rendű alperes kifejezetten politikusként nyilvánult meg. Helyesen mutattak rá a felperesek arra, hogy a ...val szemben folyó büntetőeljárás azért képezi a politikai közbeszéd tárgyát, mert az érintett ügyvéd önkormányzati képviselőként maga is politikai közszereplő, aki nem a nyilatkozóval azonos politikai platform részese. Ez a megállapítás mindenféle politikai állásfoglalás nélkül megtehető, és ez az I. rendű alperesi megszólalás megítélése szempontjából jelentőséggel is bír az alábbiak szerint.

Az Alkotmánybíróság a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban rögzítette, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Mindez a szabadság csak másik hasonlóan magas szintű alkotmányos védelmet élvező jog veszélyeztetése esetén korlátozható, akkor is csak a legszükségesebb mértékben. Az Alkotmány a szabad kommunikációt biztosítja, s nem annak tartalmára vonatkozik. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt - különösen azért, mert maga a vélemény minősítése is e folyamat terméke {30/1992. (V. 26.) AB határozat V.3.}.

A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat megszületésekor az Alkotmánybíróság nem csak az európai, de a tengeren túli gyakorlatot is figyelembe vette (pl. Lingens kontra Ausztria, illetve a New York Times v. Sullivan ügyek). Rögzítette, hogy az Alkotmány a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. A véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál azonban indokolt különbséget tenni értékítélet és tényközlés tekintetében {36/1994. (VI. 24.) AB határozat 2.}.

A 18/2004. (V. 25.) AB határozatban abból indult ki, hogy az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított véleményszabadság a kommunikációs jogok anyajoga, amely egyrészt az egyén önkifejezését, illetve személyisége szabad kibontakoztatását teszi lehetővé, másrészt az egyénnek a társadalmi és politikai folyamatokban való tevékeny és megalapozott részvételét biztosítja. Emellett az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az eltérő nézeteket, álláspontokat, elképzeléseket egymással ütköztető politikai vita a demokrácia sajátja. A vélemény elfojtása vagy napvilágra kerülésének megakadályozása nem teszi a véleményt meg nem születetté, és nem gátja valamely

nézet elterjedésének. A társadalom szellemi gazdagodása a véleménysszabadságtól is függ: csak akkor van esély a téves nézetek kiszűrésére, ha szabad és nyilvános vitákban ütközhetnek ellentétes vélekedések, és ha a mégoly szélsőséges nézetek is napvilágra kerülhetnek. A szólás szabadságának állapota a demokrácia fokmérője. Minél kevesebb korlátozás nélkül érvényesülhet a véleményalkotás és -nyilvánítás joga, annál biztosabb lábakon áll az alkotmányos demokrácia. A türelmes, a szólás valódi szabadságát biztosító társadalom visszahat az egyénre, erősíti polgárainak jellemét, olyan intellektuálisan független személyeket nevel, akik autonómmódon képesek életük irányítására, az általuk vallott eszmék és értékek iránt elkötelezettek, de nyitottak a más véleményt vallók és másként gondolkodók érveire. A véleménysszabadság védelmének a demokratikus társadalmakban a jogállamiság által megkövetelt minimumszintjét biztosítani hivatott nemzetközi emberi jogi dokumentumok is a véleményalkotás szabadságát, az eszmék megismerésének és közlésének szabadságát hirdetik. [Emberi jogok egyetemes nyilatkozata 19. cikk, Polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmánya (a továbbiakban: Egyezségokmány) 19. cikk, emberi jogok európai egyezménye 10. cikk, az Európai Unió Alapvető jogok kártyája (a továbbiakban: Karta) II. fejezet 11. cikk.] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a felfogásában, amely a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom alappilléreinek, haladásának és az egyén kibontakozásának egyik feltétele. Ez a szabadság az olyan véleményeket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. Ezt követeli meg a pluralizmus, a tolerancia és a felvilágosultság, amely nélkül a demokratikus társadalom elképzelhetetlen. [EJEB, Handyside kontra Egyesült Királyság (103), 1976. december 7., 41.; Jersild kontra Dánia (298), 1994. szeptember 23., 37.; Zana kontra Törökország 1997. november 25., 57.].

A 7/2014. (III. 7.) AB határozat szerint a politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Egyfelől a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakító politikusoknak a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. Másfelől a tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét {7/2014. (III. 7.) AB határozat [50]}.

Ezt az érvrendszert továbbfejlesztve, a 2013. évi V. törvény rendelkezéseit (Ptk. 2:44. §) alkotmányossági szempontból vizsgálva azt erősítette meg, hogy a szabad szólás akkor élvez magasabb szintű védelmet, amennyiben közügyekkel összefüggésben kerül arra sor. Az emberi méltóság alkotmányos helyéből azonban egyenesen következik, hogy az, még a kitüntetett szereppel bíró véleménysszabadságnak is korlátja lehet {7/2014. (III. 7.) AB határozat}.

Alkotmányjogi panasz alapján egyedi (büntető) ügyben folytatott vizsgálata során állította fel azt a mércét, melynek mentén vizsgálható, hogy egy közlés véleménynek, avagy tényállításnak minősül-e. Leszögezte az Alkotmánybíróság, hogy egy nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények

értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönten, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e. A vélemény szabadság gyakorlásának határai ugyanis a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. Vagyis e minősítésnek azért kell összhangban állnia az Alaptörvény IX. cikkében biztosított vélemény szabadság követelményeivel, mert egyben döntően és közvetlenül befolyásolja annak határait is, így az alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39] és [40]}.

Mindezekből az következtethető, hogy elsődlegesen nem a megszólalással érintett személy közszereplői minősége a döntő, hanem a megszólalás témája. A perbeli esetben az I. rendű alperes megszólalása ezért a véleménynyilvánítás legszélesebb körű szabadságát élvez, figyelemmel arra is, hogy a felperesi cégek tulajdonosai révén hasonló lehetőségekkel élve fejthetik ki véleményüket, úgy a sajtó révén, mint politikai téren.

Az I. rendű alperes a rádióban tett nyilatkozatában egyértelműsítette, hogy a II. rendű felperesi cég juttatta a kölcsönt a ... Zrt.-nek, mégis azt vetette fel, hogy tisztázásra szorul a ...hoz köthető Zrt.-nek juttatott kölcsönösszeg nem uniós forrásból származik-e. Az interjú ezen mondanivalóját az elsőfokú bíróság által is helyesen hivatkozott PK 12. számú állásfoglalás szempontjait figyelembe vevő értelmezés alapján az állapítható meg, hogy valótlan tényállítás az I. rendű alperes részéről nem hangzott el, a valós tényeket sem tüntette fel hamis színben. A különböző, és részben az érintettektől is származó nyilatkozatok alapján köztudomásúnak tekinthető, hogy az ... cégcsoporttól a ... Zrt. kölcsönt kapott annak érdekében, hogy számlái zárolása ellenére kifizetéseket tudjon teljesíteni a diákmunkások felé. Köztudomású az is, hogy a cégcsoporthoz tartozó egyik társaság uniós pályázatot nyert. Az I. rendű alperes úgy véli - függetlenül attól, hogy a kölcsön a II. rendű felperestől származik - lehetséges, hogy a kölcsönt az I. rendű felperes által az Európai Uniótól nyert pályázati pénzből biztosították. Az is világos az interjúból, hogy ezt a kapcsolatot az I. rendű alperes ... és ... magánemberi és politikai, valamint felételezett gazdasági kapcsolata miatt teremti meg. Arra vonatkozóan, hogy az uniós pályázaton elnyert pénzösszeg hogyan használható fel, miben áll konkrétan a szabálytalanság, semminemű információ nem hangzott el. Mindezek alapján a hallgatók (olvasók) egyértelműen megállapíthatták azt, hogy az I. rendű alperes ugyan összefüggést kíván teremteni az I. rendű felperes és a kölcsön ügylet között, de azt is, hogy ennek pillanatnyilag semmiféle reális alapja nincs. Ilyen körülmények között az I. rendű alperes felvetése - még ha valóságalapja kétséges is - nem ütközik a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésébe, figyelemmel az alkotmánybíróság fent részletezett gyakorlatára is.

A II. rendű felperes esetében azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett. A sajtótájékoztatón a rádiós interjúhoz hasonló felvetéseket tett az I. rendű alperes. Ahhoz azonban egy olyan közlést is társított, amely a tényeknek már tudatos elferdítését jelenti. Az a közlés, hogy az ...nak ugyanabban a bankban van számlája, amelyben ... azt a széfet bérelte, amelyben aranytömböt találtak, mind nyelvtanilag, mind a szöveggörnyezetre tekintettel egyértelműen objektíve bizonyítható tényállítás. A Pp. 164. § és a PK 14. számú állásfoglalás alapján e körben az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség, melynek nem tett eleget. Olyan körülményre sem hivatkozott, amelyre tekintettel ezt a közlést valamiféle következtetésnek lehetne tekinteni. Azon véleménye kifejezéséhez, hogy ...nek az ... cégbirodalmon keresztül ...val valamilyen üzleti, gazdasági kapcsolata van, amelyben uniós pénzek is érintettek, szükségtelen volt egy valótlan pénzintézeti összefüggés felállítása.

Nem helytálló az az alperesi védekezés sem, hogy ez a közlés nem vonatkoztatható a II. rendű felperesre. Egyetértett a másodfokú bíróság a felpereseknek e körben a fellebbezési ellenkérelmükben kifejtettekkel. A PK 13. számú állásfoglalás alapján ugyanis sajtó-helyreigazítási és személyhez fűződő jogi igényt nem csak az érvényesíthet, akit a sajtóközleményben megneveznek, hanem az is, akire az valamilyen formában utal, vagy annak tartalmából még ha csak szűkebb körben is, de felismerhető. Amennyiben pedig több személyre is vonatkoztatható a fenti ismérvek alapján a közlemény, úgy ebből a több személyből, csoportból egy személy is kérheti saját személyére vonatkozóan a jogsértés megállapítását. Az a körülmény tehát, hogy az I. rendű alperes csupán az ...-t említette az következik, hogy a cégcsoporthoz tartozó, az ... nevet a cégnevében valamilyen formában viselő bármelyik jogi személy is felléphetett.

Hivatkozott az I. rendű alperes arra is, hogy a közlés bár valótlan, annak nincs sértő jellege. Ezzel az érveléssel sem értett egyet a másodfokú bíróság. Az I. rendű alperes ugyanis egy általa bűnösnek tartott összefonódást igyekezett sajtótájékoztatóján a közvélemény elé tárni. Ez okból tartotta szükségesnek az ... és ... által is igénybe vett pénzintézetet „felfedni” azzal a megjegyzéssel, hogy szerinte „véletlenek nincsenek.” Mivel mindenféle valóság alap nélkül bűncselekménnyel hozta összefüggésbe az I. rendű alperes a II. rendű felperest, ezért egyértelműen megállapítható, hogy a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésben foglaltakat megvalósítva járt el.

Helytállóan rendelkezett az elsőfokú bíróság e körben a II. rendű felperes által igényelt jogkövetkezményekről is. A sérelemdíj tekintetében a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésben felsorolt szempontokat megfelelően értékelte. Figyelemmel az I. rendű alperes nem menthető magatartására is, a másodfokú bíróság sem látott okot a sérelemdíj összegének mérséklésére.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet Pp. 253. § (3) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az I. rendű felperes keresetét elutasította, a II. rendű felperes vonatkozásában azt helybenhagyta.

A Pp. 239. § utaló szabálya alapján határozott az első- és a másodfokú perköltség viseléséről oly módon, hogy az I. rendű felperest a Pp. 78. §-a alapján kötelezte a perköltség megfizetésére azzal, hogy a másodfokú eljárás során felmerült költségeiket a felek a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján maguk kötelesek viselni. Az ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, valamint (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

A le nem rótt illeték megfizetéséről a fentiekre is tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján döntött.

Budapest, 2018. július 4.

dr. Kisbán Tamás s. k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s. k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s. k.
bíró

